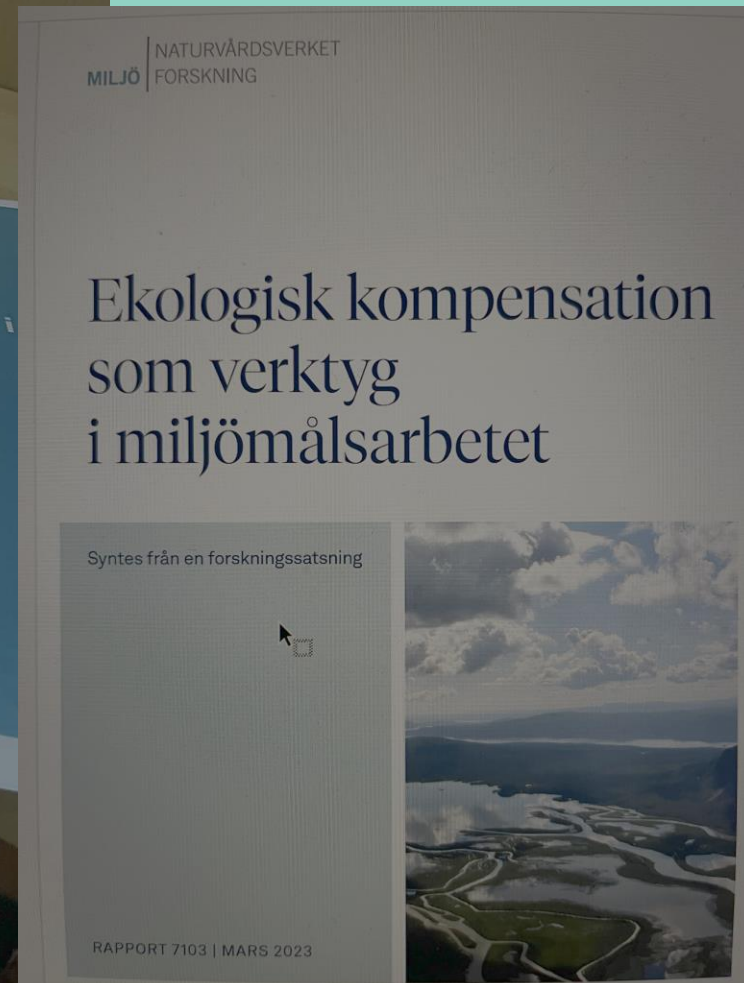


Biologisk mångfald i städer – Möjligheter och utmaningar



Olof Widenfalk



Visa på åtgärder och arbetssätt för att:

- Utveckla möjligheter
- Möta utmaningar i arbetet med biologisk mångfald



- Varför?
- Möjligheter
- Utmaningar
- Historiska landskap – Ekologiska processer
- Viktiga moment
- Exempel på åtgärder

Varför biologisk mångfald i städer?

CitiesWithNature ARE RESHAPING OUR FUTURE

The total area covered by the world's cities is set to triple in the next 40 years as millions of people continue to move into cities every week!

Cities, regions and towns can control the way they change and grow. Working together with all stakeholders, they are essential to protecting biodiversity, restoring ecosystems, providing safe and accessible green open spaces and reconnecting people with nature. They are an integral level of government, closest to the people, ensuring integration, and contributing to transformative change. Cities are also at the frontline of global health crises and need to be agile in order to respond effectively.



This poster has been made possible by support from:



www.CitiesWithNature.org

We support the



Varför?

- Åtaganden och regelverk
 - Miljömål
 - Lagstiftning
- Etiska ställningstaganden
- Nytt - Ekosystemtjänster



Möjligheter

- Rekreation och hälsa
 - Stor kontaktyta människa och natur
- Lärande – Ny kunskap
- Unika naturmiljöer
 - Kulturmiljöer
 - Inget/begränsat produktivt jord- och skogsbruk



Utmaningar

- Minskande yta natur i växande städer
 - Kumulativa effekter
- Målkonflikter – Många behov på liten yta
 - Trygghet
 - Riskträd mm
 - Rekreation/Idrott



Ekologisk bakgrund

Historiska landskap – Ekologiska processer

Historiska landskap - Processer

Brandpräglade skogar



Historiska landskap - Processer

Våtmarker och sumpskogar

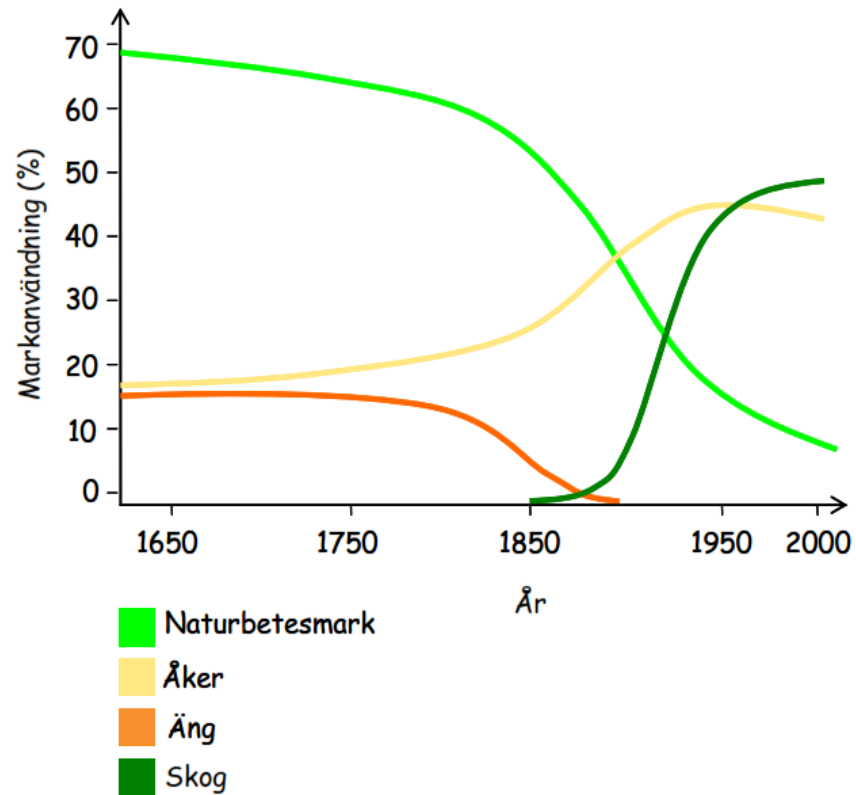


Historiska landskap - Processer

Bete



Historiska landskap - Processer



FIGUR 1-5 Förändringen av markanvändning på Selaön, Södermanland, från 1600-talet fram till idag (från Dahlström m.fl. 2006).



Historiska landskap – Arter och anpassning

Arter anpassade till de historiska landskapen

Många får det svårare i dagens förändrade landskap



Viktiga moment för bra resultat

Viktiga moment för bra resultat

Prioriterade naturkvaliteter och fokusarter

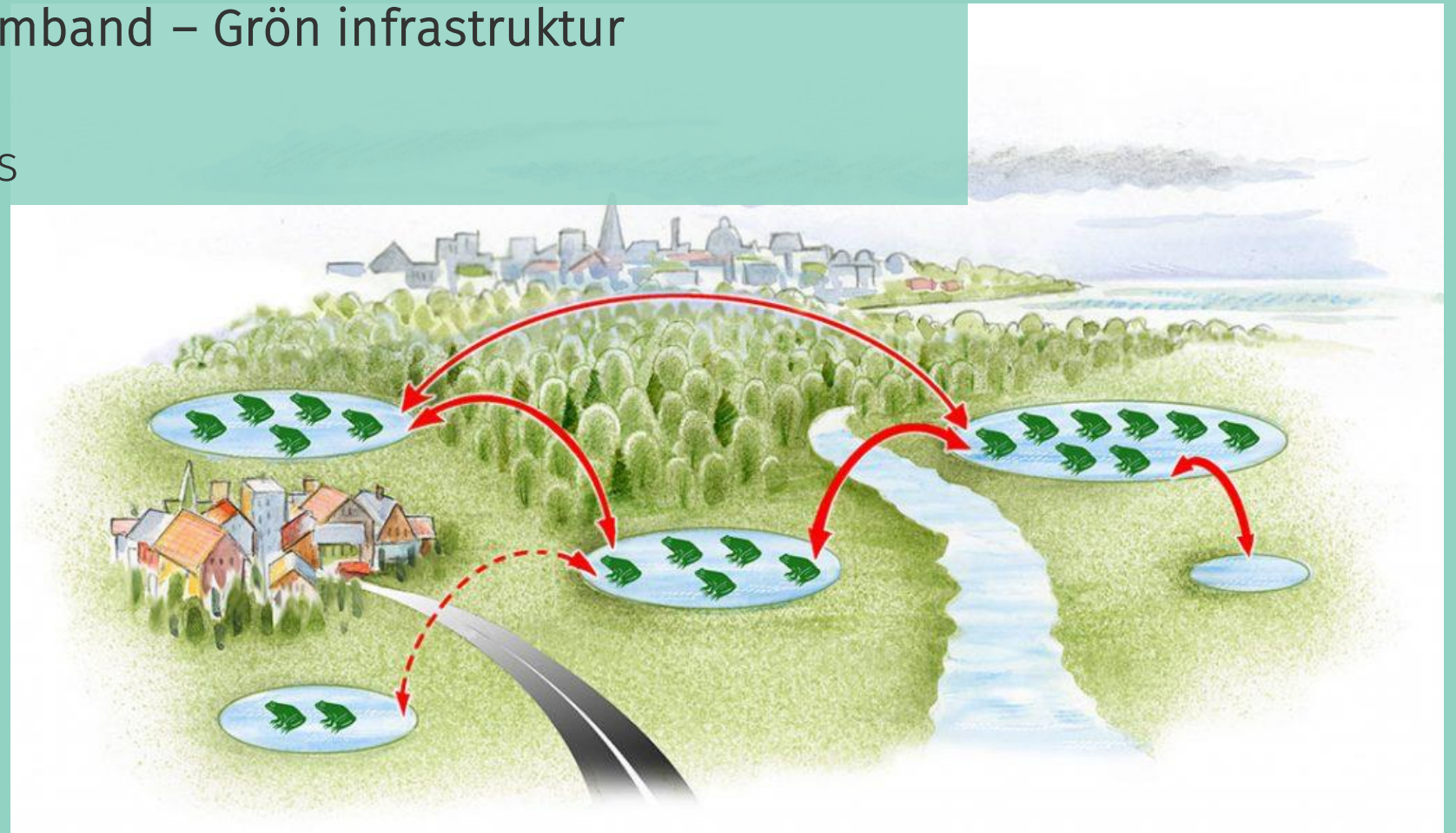
- Jobba med målbilder



Viktiga moment för bra resultat

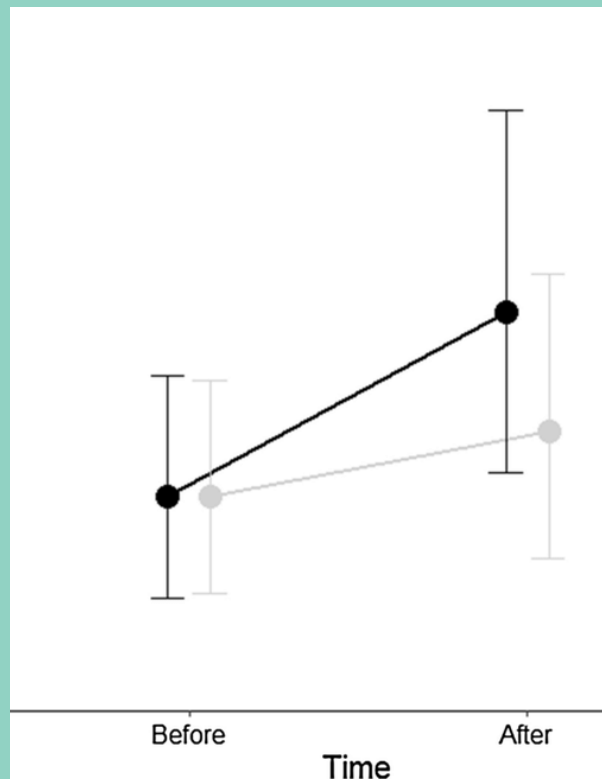
Identifiera ekologiska samband – Grön infrastruktur

- Rätt åtgärd på rätt plats



Viktiga moment för bra resultat

Uppföljning



Viktiga moment för bra resultat

Biologisk mångfald i processer

- Tidigt i planprocessen
- Identifiera målkonflikter – Sök synergier



Viktiga moment för bra resultat

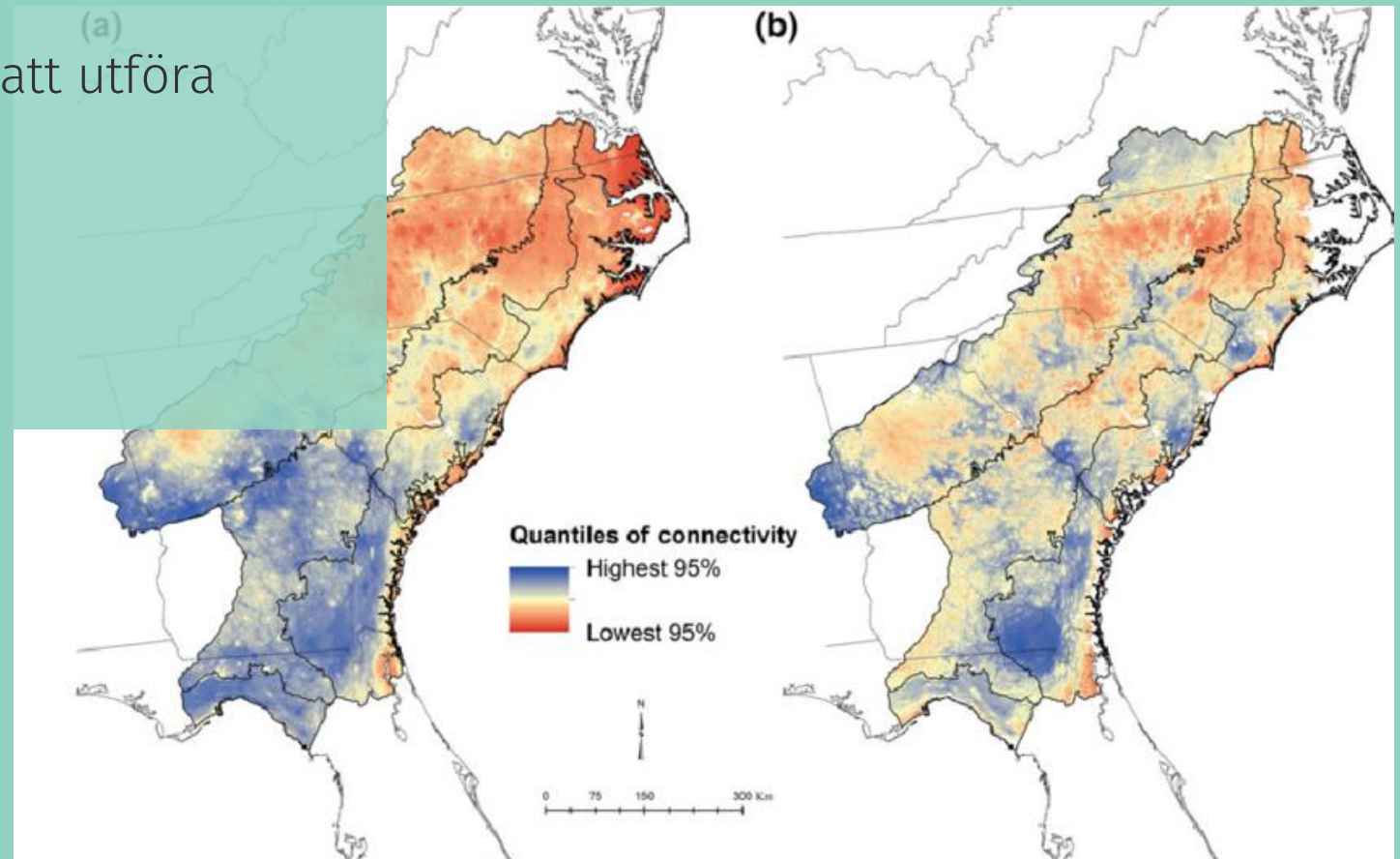
Kommunikation - Lärande



Viktiga moment för bra resultat

Planeringsverktyg

- Var, när och hur är det lämpligt att utföra åtgärder?
- Digitala verktyg
- GIS-modeller



Naturkvaliteter och åtgärder

Naturkvaliteter och åtgärder

Tallmiljöer

Strukturer

- Enskilda jätteträd
- Solexponerad ved

Åtgärder

- Friställning
- Katning
- Veteranisering

Arter

- Reliktbock
- Tallicka



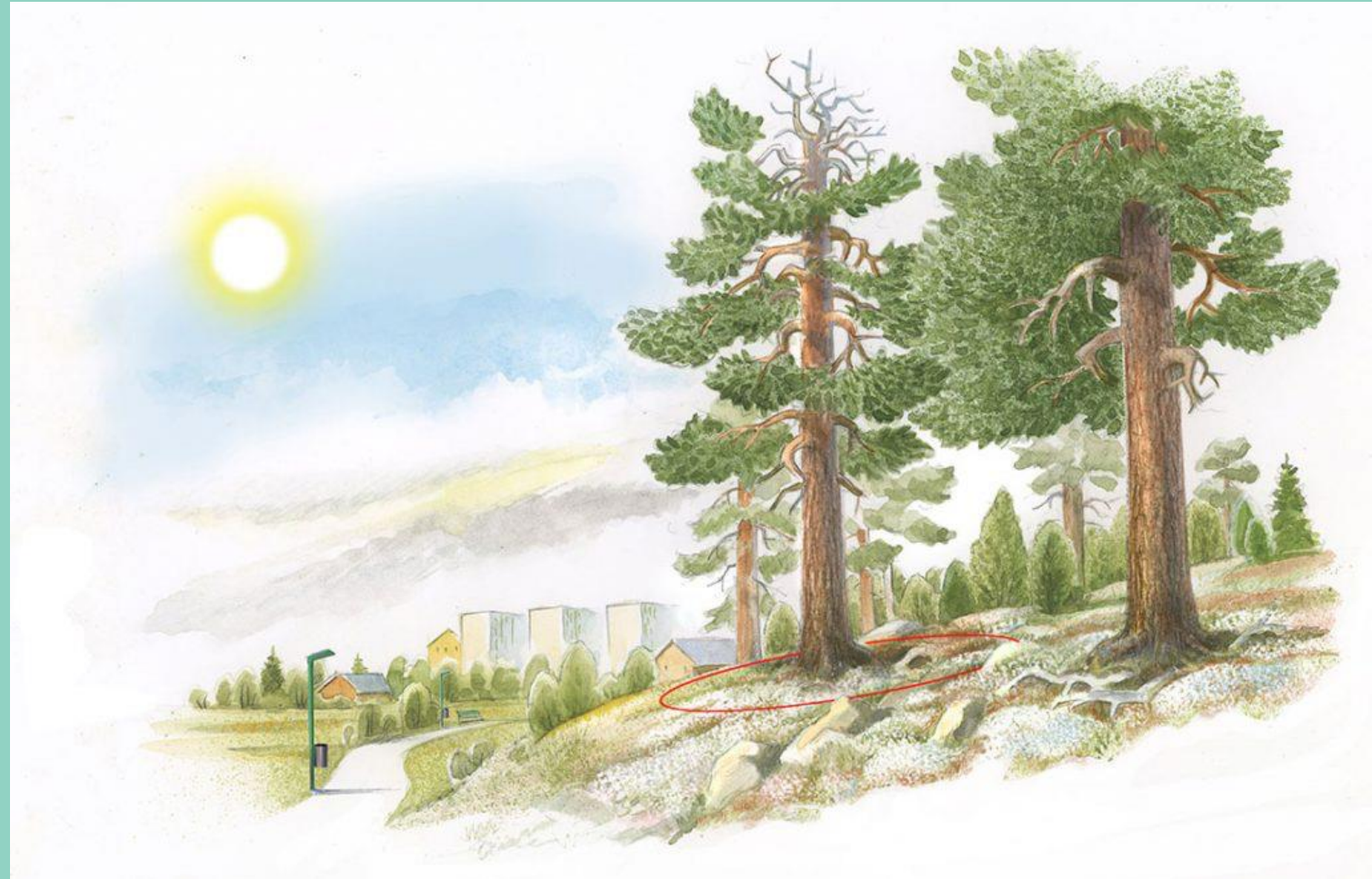
Naturkvaliteter och åtgärder

Tallmiljöer

- Friställda träd
- Trygghet ytterligare fördel

Målkonflikt:

- Döda grenar kan utgöra risk



Naturkvaliteter och åtgärder

Död ved

Åtgärder:

- Stamfällning
- Lämna kvar döda grenar nära träd, i depåer nära träd

Målkonflikter:

- Uppfattas som skräpigt
- Döda träd/högstubbar risk

Fokusarter:

- Exempelvis vedlevande skalbaggar



Naturkvaliteter och åtgärder

Mesmiljöer

- Flerskiktning
- Stående död ved
- Gläntor

Åtgärder:

- Ev ta ut gran
- Fri utveckling

Fokusarter:

- Mesfåglar



Naturkvaliteter och åtgärder

Småvatten och dammar

Åtgärder:

- Vegetationsrensning
- Vattennivå

Fokusarter:

- Groddjur, vattensalamandrar



Naturkvaliteter och åtgärder

Blomrika gräsmarker

Åtgärder:

- Bete
- Rövning

Svårt med betande djur i städer



Naturkvaliteter och åtgärder

Blomrika gräsmarker

- Slätter och upptag
- Låt fröa av sig
- Rövning, hackning

Begränsade resurser för slätter

Högt gräs uppfattas som problematiskt



Att gynna odlingslandskapets arter i gårds- och parkmiljöer

Utgå från befintliga klippta gräsytor

- Så eller plantera ängsväxter
- Pluggplantor för snabb etablering
- Frösådd tar längre tid – samla gärna frö från artrika m
- Värdefullt att få in ögontröster och skallror

Restaurera igenväxande ängs- och betesmark

- Välj platser med mager och näringsfattig mark
 - Slå vegetationen på sensommaren (lie, slåtterbalk, tri
-
- Skapa livsmiljöer för pollinerande insekter, exempelvis sandblottor



Det finns mellanting...

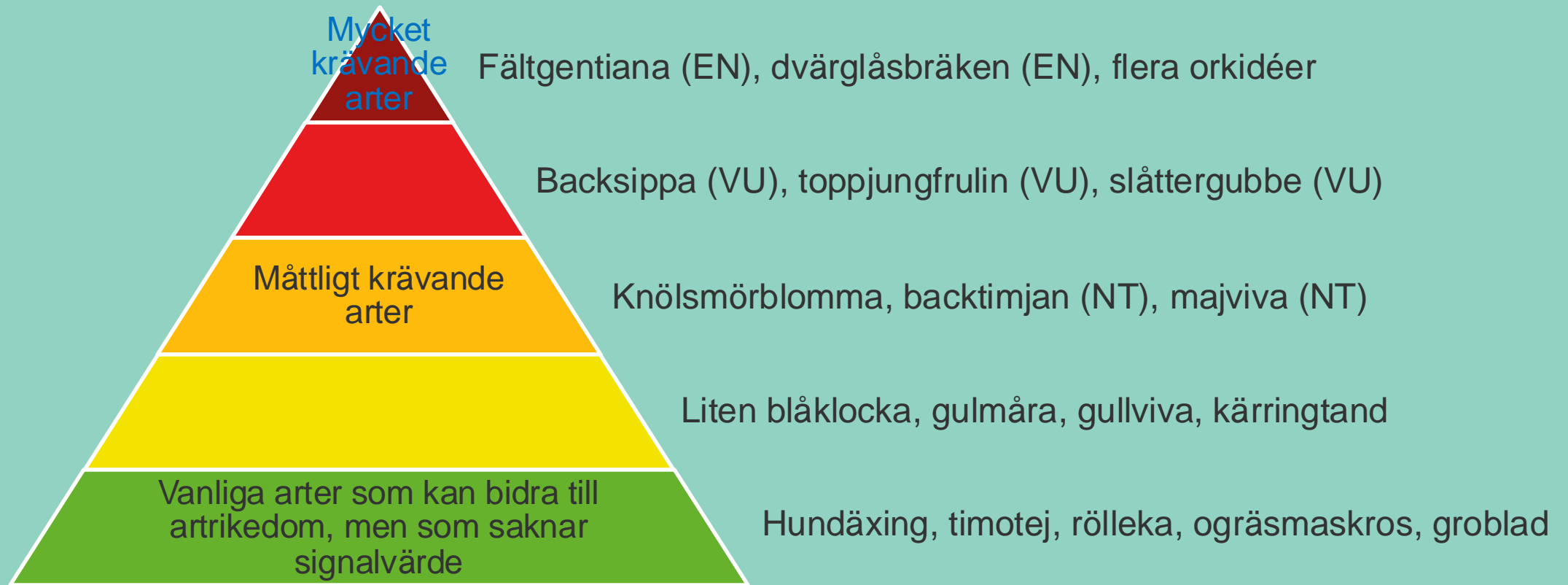
Exempel i Blomrika gräsmarker i Växjö

Bla ängsgräsmatta (Ignatieva, 2017)

- Ingen klippning maj-augusti



Ängs- och betesmarksflora



Spara eller plantera inhemska blommande buskar och träd

Buskar och ris:

Hagtorn

Hassel

Ljung

Måbär

Rosor

Hallon

Träd:

Fläder

Hägg

Lind

Rönn

Sälg och videarter



Andra viktiga åtgärder

Bekämpa invasiva främmande arter

- Jättebjörnloka, blomsterlupin mfl
- Vaksamhet
- Sanering
- Naturvårdsverkets underlag



Andra viktiga åtgärder

Anpassad belysning

- Fladdermöss, insekter
- LED-lampor utan UV-ljus
- Rikta lampor nedåt
- Begränsa belysning till då den verkligen behövs



Sammanfattning

- Mål, nyttor och avvägningar
- Prioriterade naturkvaliteter – Målbilder – Fokusarter
- Precision – Rätt åtgärd på rätt plats
- Många möjligheter gynna blomrika marker och pollinerare
- Alternativ till bruksgräsmatta
- Uppföljning



Tack för idag!